

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ ОК 15 «БЮДЖЕТНА СИСТЕМА ТА ОПОДАТКУВАННЯ»

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)
Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма – «Аналітичне і обліково-правове забезпечення бізнесу»
Рік навчання 2, семестр 4
Форма навчання – денна
Кількість кредитів ЄКТС 6
Мова викладання – українська

Лектори курсу

Контактна інформація
лекторів (e-mail)

Сторінка курсу в eLearn

д.е.н., професор Негода Юлія Володимирівна (Модуль 1),
к.е.н., доцент Долженко І.І. (Модуль 2, 3)
e-mail negoda_y@nubip.edu.ua
Inna.Dolzhenko@nubip.edu.ua
тел. +380675223566
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=125>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення курсу дисципліни «Бюджетна система та оподаткування» в межах модулю 1 є надання студентам теоретичних та практичних знань щодо побудови бюджетної системи, організації бюджетного процесу на державному і місцевому рівнях, формування доходів державного і місцевих бюджетів, використання бюджетних ресурсів, проведення оцінки результатів впливу бюджету на соціально-економічний розвиток держави. В модулях 2-3 студенти оволодіють знаннями щодо податкової політики та оцінки податкового навантаження на макро- та мікрорівнях, основ оподаткування, видів загальнодержавних та місцевих податків, процесу адміністрування податків та складання податкової звітності, які необхідні сучасним спеціалістам для здійснення управління у сфері оподаткування. Рівень знань з цієї дисципліни визначає професійну компетентність студента до практичної діяльності.

Компетентності ОП:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері обліку, аудиту, аналізу та оподаткування в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

ПР07. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/практичні/самостійна робота)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Модуль 1. «Бюджетна система України»				
Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави	2/2/2	Знати бюджетну термінологію, вміти аналізувати бюджетне законодавство та застосовувати його на практиці. Вміти характеризувати бюджет як основний фінансовий план держави.	Дослідження сутності, призначення і роль бюджету держави Виконання роботи (в т.ч. в elearn)	10
Тема 2. Бюджетний процес: теоретичні та організаційні засади	2/2/4	Вміти формувати та аналізувати основні документи, які використовуються на всіх стадіях бюджетного процесу (державного та місцевого).	Вирішення практичних ситуацій щодо формування бюджетної програми	10
Тема 3. Бюджетна система та засади її побудови	2/2/2	Вміти характеризувати сучасний стан бюджетної системи України, виявляти проблеми її функціонування та знати тенденції її розвитку.	Дослідження складу та структури бюджетної системи України	10
Тема 4. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	2/2/2	Знати види дефіциту бюджету. Виявляти причини, оцінювати наслідки виникнення дефіциту й шукати джерела його фінансування.	Здача практичних робіт. Написання тестів, есе. Розв'язок задач. Виконання самостійної роботи (в т.ч. в elearn)	10
Тема 5. Система доходів бюджету	3/4/10	Знати систему доходів державного та місцевих бюджетів. Вміти аналізувати та здійснити оцінку показників доходної частини бюджету.	Вирішення практичних ситуацій з формування та виконання доходної частини бюджету	10
Тема 6. Система видатків бюджету	4/3/10	Вміти аналізувати показники видаткової частини бюджету та здійснювати оцінку ефективності використання бюджетних коштів	Вирішення практичних ситуацій з виконання видаткової частини бюджету та оцінка ефективності видаткової частини бюджету	10
Самостійна робота 1				5
Самостійна робота 2				5
Модульне завдання 1				30
Всього за Модуль 1	15/15/30			100

Модуль 2. «Основи організації оподаткування в Україні»				
Тема 7. Теоретичні основи оподаткування	3/3/6	Знати основні функції податків, класифікацію податків за різними ознаками; принципи оподаткування та податкової системи держави; особливості податкової системи України; види податків та зборів, що існують в Україні; законодавчу та нормативну базу, яка регулює питання податкової системи в Україні. Розуміти роль податків в системі доходів Державного та місцевих бюджетів.	Дослідження складу, структури податків та розрахунок рівня податкового навантаження. Написання тестів.	20
Тема 8. Організація податкового адміністрування в Україні	4/4/8	Знати та вміти застосовувати принципи організації податкового адміністрування; виконувати розрахунки, пов'язані з оцінкою ефективності оподаткування.	Оцінка ефективності податкової політики в Україні. Написання тестів.	20
Тема 9. Податкове планування та оптимізація оподаткування	3/3/6	Вміти розрізняти методи та методичні підходи, які використовуються в податковому плануванні. Знати основні принципи оптимізації оподаткування. Застосовувати знання та вміння при проведенні індивідуальних розрахунків	Вирішення практичних кейсів з оцінки ефективності оптимізації оподаткування. Написання тестів.	20
Самостійна робота 1				10
Модульне завдання 2				30
Всього за модуль 2	10/10/20			100
Модуль 3. «Податкова система України»				
Тема 10. Акцизний податок і мито	2/2/6	Знати сутність акцизного й митного оподаткування та основних елементів податків. Вільно оперувати термінологією митного і акцизного оподаткування. Вміти розраховувати базу оподаткування та податкові зобов'язання за різних умов. Знати основні правила заповнення декларацій та їх подання, умови функціонування системи електронного адміністрування акцизного податку.	Вирішення практичних ситуацій з нарахуванням мита за різних умов переміщення товарів та акцизного податку для підакцизних товарів.	10
Тема 11. Податок на додану вартість	4/4/6	Знати основні елементи та правила адміністрування податку на додану вартість в Україні. Вміти застосовувати правила визначення бази оподаткування та застосовувати ставки податку за різних умов постачання. Виявляти операції що оподатковуються, звільнені та не є об'єктом оподаткування. Вміти застосовувати набуті знання для різних практичних ситуацій та заповнення декларації з ПДВ.	Вирішення практичних ситуацій з нарахуванням податку на додану вартість та заповнення декларації з ПДВ.	10
Тема 12. Податок на прибуток підприємств	4/4/6	Знати платників податку, об'єкт, ставки та правила визначення бази оподаткування.	Вирішення практичних ситуацій з нарахуванням податку на	10

		<p>Розуміти особливості визнання доходів, витрат та правила визначення фінансового результату.</p> <p>Вміти застосовувати правила коригування бази оподаткування на податкові різниці.</p> <p>Знати правила оподаткування КІК, трансфертного ціноутворення та оподаткування нерезидентів в Україні.</p> <p>Розуміти особливості складання та подання декларації з податку на прибуток та додатків до неї.</p>	<p>прибуток підприємств та формування декларації з податку на прибуток.</p>	
<p>Тема 13. Оподаткування доходів фізичних осіб</p>	4/4/6	<p>Знати основні особливості та системи оподаткування доходів фізичних осіб, доходи що включаються і що не включаються до загального річного оподаткованого доходу.</p> <p>Вміти визначати базу оподаткування та розраховувати податкову соціальну пільгу, застосовувати ставки податку.</p> <p>Знати правила оподаткування доходів, отриманих з різних джерел, особливості застосування податкової знижки.</p> <p>Розуміти правила подання об'єднаної звітності з суми нарахованого доходу та утриманого податку.</p> <p>Вміти складати та подавати декларацію про доходи та майновий стан.</p> <p>Знати особливості оподаткування самозайнятих фізичних осіб.</p>	<p>Вирішення практичних ситуацій з нарахуванням податку доходи фізичних осіб та складання декларації з податку та додатків до неї.</p> <p>Розрахунок податкових зобов'язань фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності.</p>	10
<p>Тема 14. Місцеві податки і збори. Спеціальні податкові режими</p>	2/2/6	<p>Знати склад місцевих податків і зборів та особливості їх адміністрування.</p> <p>Вміти розраховувати податкові зобов'язання з податку на майно, збору за паркування та туристичного збору.</p> <p>Знати особливості застосування пільг, заповнення та подання декларації.</p> <p>Знати правила функціонування спрощеної системи оподаткування, її склад, платників, особливості визначення бази оподаткування та нарахування податкових зобов'язань.</p> <p>Вміти розраховувати податкові зобов'язання з єдиного податку, заповнювати декларацію та додатки до неї.</p>	<p>Вирішення практичних ситуацій з нарахуванням податку на нерухоме майно, земельного податку, транспортного податку, туристичного збору та збору за паркування.</p> <p>Розрахунок податкових зобов'язань платників єдиного податку різних груп та складання декларації платника єдиного податку.</p>	10
<p>Тема 15. Ресурсні та рентні платежі</p>	2/2/5	<p>Знати особливості адміністрування екологічного податку, рентної плати.</p> <p>Вміти розраховувати податкового зобов'язання з екологічного податку</p>	<p>Вирішення практичних ситуацій з розрахунку</p>	5

		та рентної плати за спеціальне водокористування, використання лісових ресурсів, радіочастотного ресурсу, за видобуток корисних копалин і використання надр, не пов'язане з видобутком корисних копалин.	податкових зобов'язань з екологічного податку та рентної плати.	
Теми 16. Єдиний соціальний внесок	2/2/5	Знати основні елементи та особливості розрахунку єдиного соціального внеску різними категоріями платників. Вміти розраховувати єдиний соціальний внесок, визначати базу розрахунку, застосовувати ставки. Розуміти особливості та правила подання звітності.	Вирішення практичних ситуацій з розрахунку єдиного соціального внеску та заповнення звітності.	5
Самостійна робота 1				5
Самостійна робота 2				5
Модульне завдання 3				30
Всього за модуль 3	20/20/40			100
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за семестр	45/45/90			100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перекладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни – URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=125>
2. Негода Ю.В., Долженко І.І. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни «Бюджетна система та оподаткування» для студентів ОП «Аналітичне і обліково-правове забезпечення бізнесу». Київ : ЦП «Компринт», 2024. 50 с.
3. Abuselidze, G., Bilyak, Y., Oliynyk, L., Nehoda, Y. (2024). The Impact of Public Debt on Fiscal Sustainability During and After a Pandemic. In: Mansour, N., Bujosa Vadell, L.M. (eds) Artificial Intelligence, Digitalization and Regulation. Contributions to Management Science. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-67531-7_25
4. Klymenko M., Dolzhenko I., Nehoda Y. Analyzing the impact of tax mechanisms for stimulating innovation in the agricultural sector on attracting investors. Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». 2024. Випуск 4 (77). С. 138–144 DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.77-24>
5. Nehoda Y.V. Ways of improving state financial control in Ukraine. Економіка і суспільство. 2022. № 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-4>

6. Біляк Ю.В., Тітенко З.М. Державні фінанси і контроль: навч. посіб. Київ: Вид. центр НУБіП України, 2022. 516 с.
7. Біляк Ю.В., Тітенко З.М. Податкова система: навч. посіб. Київ: НУБіП України, 2021. 634 с.
8. Бюджетна декларація 2022-2024 роки URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1652-IX#Text>
9. Бюджетна декларація 2025-2027 роки URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/751-2024-%D0%BF#Text>
10. Бюджетна система України: навч. посіб. в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.
11. Бюджетна система: тенденції розвитку URL: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/2019-07-08-budget_book.pdf
12. Бюджетний кодекс України // Офіційний вісник України від 13.08.2010., № 59. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
13. Волохов І.С. Податкова система: навч. посіб. Харків : Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.
14. Воляк Л.Р., Негода Ю.В., Долженко І.І., Клименко М.В. Дослідження європейської практики використання податкових механізмів стимулювання інвестицій у інноваційну діяльність. Інвестиції: практика та досвід. № 20. С. 92–102. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.21.92>
15. Всесвітня декларація місцевого самоврядування. Місцеве та регіональне самоврядування України URL: <https://sites.google.com/site/igroupteamsite/municipalne-pravo-ukraineni/vsesvitna-deklaracia-miscevogo-samovraduvanna-1985r>
16. Електронна бібліотека НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/17325>
17. Негода Ю. В. Напрями розбудови ринку державних боргових цінних паперів. Біоекономіка і аграрний бізнес. 2021. Том 12, № 2. С. 37–47
18. Негода Ю.В. Роль місцевих бюджетів у фінансуванні повоєнного відновлення комунальної сфери. Економіка і суспільство. 2022. № 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-59>
19. Негода Ю.В., Березовська Л.О. (2021). Оцінка регулятивного потенціалу податку на прибуток підприємств в Україні. Економічний форум, 1(2), 110-117. <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2021-2-13>
20. Негода Ю.В., Олійник Л.А. Місцеві фінанси: навч. посіб. для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», 3-тє видання перероблене та доповнене. Київ : ЦП «Компринт». 2021. 425 с.
21. Петрашевська, А., Колонтай, С., Смірнова, К., & Більчинський, М. (2024). Сучасні види системи оподаткування, їх переваги та недоліки. *Підприємництво та інновації*, (30), 21-26. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/30.3>
22. Податковий кодекс // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
23. Про бюджетну класифікацію : Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 р. № 11. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text>
24. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України : Постанова Кабміну України № 215 від 15.04.2015 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text>
25. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 1997 р. URL: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>
26. Томнюк Т. Л. Податкова система: навч. посіб. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.